

Jina.....
Shule.....
Sahihi yako.....

Nambari yako...../
Tarehe

102/2
KISWAHILI
LUGHA
KARATASI YA 2
JULAI/AGOSTI - 2012
MUDA: SAA 2 ½

MTIHANI WA PAMOJA – WILAYA YA TESO KUSINI -2012
Hati Ya Kuhitimu Elimu ya Sekondari Nchini Kenya

Maagizo

1. Andika jina lako na nambari yako katika nafasi iliyoachwa.
2. Weka sahihi yako na tarehe katika nafasi iliyoachwa
3. Jibu maswali yote
4. Majibu yaandikwe katika nafasi zilizoachwa katika kijitabu hiki cha maswali

Kwa matumizi ya mtahini pekee

SWALI	UPEO	ALAMA
1	15	
2	15	
3	40	
4	10	
JUMLA	80	

*Karatasi hii ina kurasa 12 zilizopigwa chapa
Watahiniwa wanastahili kuona kuwa maswali yote yako na hakuna yaliyoachwa*

SEHEMU A : UFAHAMU (ALAMA 15)
Soma taarifa ifuatayo kisha ujibu maswali

Utalii ni sekta muhimu sana katika uchumi wa nchi yetu. Mamilioni ya watalii huzuru nchi yetu kila mwaka ili kujionea madhari ya kuvuta pamoja na mbuga za wanyama zenye ufahari wa kimataifa. Wanyama wa mbugani wanaopatikana ni kama vile ndovu, kifaruru, twiga, simba, chui na ndege kama kongoni, flamigo, tai, mbuni na kadhalika. Wanyama hawa na ndege huwavutia sana watalii kiasi cha kuwapiga picha kuzihifadhi ili wafikapo makwao waweze kuwaonyesha jamaa zao ambao nao huingiwa na shauku ya kataka kuvinjari katika nchi yetu ya Kenya.

Watalii wanapofika nchini huimarisha pato kubwa kutokana na fedha nyingi za kigeni wanazoipatia nchi hii kama ushuru. Wanapotembelea mbuga za wanyama pia hutoa ada Fulani ya fedha ambazo husaidia kuongeza pato letu la kiuchumi, Katika hoteli au mikahawa wakulima humu nchini hupata fursa ya kuauza mazao yao kama vile mboga, matunda, mayai, nyama na kadhalika na kupata riziki zao. Vijana wengi ambao wamekuwa wakirandaranda mitaaani hupata nafasi za ajira za kazi mbalimbali kama vile unajimu, ipishi, ulinzi, ukalimani na kadhalika. Wengine huajiriwa kama madereva au waelekezi wa watalii hawa.

Watalii pia huiinarisha uhusiano mwema baina ya nchini yetu na nchi tofauti tofauti wanazotoka. Uhusiano huo hudumisha amani na utangamano nchini. Watalii hawawezi kuzuru nchi ambayo inakoosa amani.

Hata hiyo, kama waswahili walivyosema hakuna mchele ukosao ndume. Shughuli za utalii katika nchi, nyetu zimetuletea madhara si haba. Baadhi ya watalii huja nchini na kuleta mila na desturi zao ambazo si nzuri sana. Kwa mfano watalii mara nyingi hawaoni haya wanapotembea wakiwa nusu uchi huku.

Wakishikana mikono na kupigana pambaja hadharani. Haya ni mambo ya kustajaabisha hasa sisi Waafrika. Baadhi ya vijana nao hujiingiza katika uhusiano wa kimahaba na watatli hao wa kike na hata wa kiume. Hii ni utovu wa nidhamu kwa vijana wetu.

Licha ya watalii kutuletea fedha nyingi za kigeni tunaona kuwa faidha tunayopata kutoka kwao Si nyingi sana. Kwa mfano, watalii husafiri kwa ndege zinazotoka mashirika yao. Hata mahoteli yanayosafiria watalii pia ni ya makampuni ya kutoka kwao kama vile 'pollmans', 'ust' 'francorcissaco' ..'etc' na kadhalika.

Ingekuwa bora kama watalii wote wanaotaka kuingia nchini wawekewe masharti ya kusafiri kwa shirika la ndege la 'Kenya Airways'. Wafikapo hapa wajipumzishe na kustarahe katika mahoteli yanayomilikiwa

na Wakenya. Kisha wasafirishwe kwa kutumia usafi wa umma kama vile magari ya matatu'. Hapo ndipo tutakapoweza kupata faida kemkem kutokana na utalii.

Tukitazama kwa makini tutaona kuwa faida za utalii ni chache kuliko hasara zake. Hata hivyo, utalii Si lazima uwe wa wageni peke yake hata Wakenya wanaweza kuwa utalii.

Maswali

1. Ipe taarifa hii anwani mwafaka (al.2)

.....
.....
.....
.....

2. Watalii wanaozuru nchi yetu huvutiwa na nini? (al.2)

.....
.....
.....
.....

3. Eleza faida za kiuchumi zinazopatikana kutokana na shughuli za utalii. (al.2)

.....
.....
.....
.....

4. Mwandishi alimaanisha nini aliposema kuwa kuna mchele ukosao ndume. (al.2)

.....
.....
.....
.....

5. Eleza hasara zinazopatikana kutokana na utalii. (al.2)

.....
.....
.....
.....

6. Eleza maana ya msamiati ufuatao kama ulivyotumika katika taarifa. (al.2)

i) Mandari:

.....
.....

ii) Usguru:

.....
.....

iii) Ukakimani:

.....
.....

iv) Kupigana pamoja :-

.....
.....

v) Utovu:

.....
.....

SEHEMU B : UFUPISHO

(ALAMA 15)

Soma makala yatuatayo kisha ujibu maswali

Ushirikiano wa kiuchumi hauwezi kufanyika shaghabaghala. Lazima yawepo mapatano Fulani Kiuchumi. Leo tunaishi katika kipindi ambapo mazungumuzo kuhusu utandawazi yameshika nguvu sana

Msingi mmojawapo Wa utandawazi ni kuondolewa kwa vikwazo vya kibiashara katika mataifa mbalimbali ili kuimarishwa ulimwengu mzima lakini uondoaji huu wa lazima pia uwe na msingi Fulani ghafla wa bidhaa rahisi ambazo zinatishia viwanda na biashara changa. Kwa njia hii biashara change katika mataifa yenye uchumi mjini Arusha, Tanzania. Bunge ni chombo muhimu katika kujadili na kupitisha makubaliano yanayoathiri utendakazi au jinsi shughuli mbalimbali zinavyoendeshwa.

Bunge la Afrika Mashariki linaweza kupitisha sheria ambazo zitaudhibiti utendakazi na shughuli za wenyeji wa Afrika Mashariki. Pia linaweza kupitisha sheria zinazodhibiti biashara na maingiliiano ya wenyeji wa nchi zetu hizi. Zipo juhudi za kuhakikisha kuwa pana mahakama inayoshughulikia masuala ya jumuiya hii mpya. Chombo hiki kitakuwa msingi katika kulikabili suala la usalama katika mataifa yetu

haya. Kama tujuavyo, hamna taifa linaloweza kuendelea vizuri ikiwa usalarna wake hauna uhakika. Kila mfanyibiashara na mwekezaji anapenda kufanya biashra kuwekeza katika mazingira ma zuri.

Maswali

- a) Mbunge la Afrika Mashariki na mahakama yana umuhimu gani katika nchi za jumuiya ya Afrika Mashirika.

Matayarisho

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Jibu

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- b) Fupisha aya mbili za kwanza baina ya maneno 60— 70.
(2 mtiririko)

(al. 7)

Matayarisho

.....

Jibu

.....

MATUMIZI YA LUGHA : (ALAMA 40)

1. Taja ala mbili tuli za kutamkia (alam 2)

.....

.....

.....

.....

2. Eleza maaana mbili za sentensi ifuatayo. (alama 2)

Farida ni mkulima wa pekee kijijini mwetu

i)

.....

.....

ii)

.....

.....

3. Nomino zifuatazo ni za aina gani ? (al. 2)

a) Umati wa watu :

.....

.....

b) Wino :

.....

.....

4. Andika upya kwa kusingatia hali katika mabano. (al.4)

a) Mtoto alikunywa maji ya matunda (Kutendeshwa)

.....

.....

b) Waumini walitoa fungu la kumi.(kufanyiza)

.....

.....

5. Nyambua vitenzi hivi katika hali ya kutendesha. (ala. 2)

a) La

.....

.....

b) **Vuka**

.....
.....

6. **Jaza nafasi wazi kwa kiambishi 'ndi' pamoja na kiashiria cha ngeli kifaacho.** (ala.3)

i) Sisi wakubwa wao

ii) Selina kiranja wa darasa hili

iii) Nyina Walezi wa watoto hawa.

7. **Onyesha mizizi katika maneno yafuatayo.** (ala. 2)

a) Wataruka

b) Mtoto

c) Wanamcha

8. **Ainisha vishazi katika tungo hizi.** (ala. 3)

a) Mwalimu anafunza vizuri . (ala 1)

.....
.....

b) Kiti kilichovunjika kilitengenezwa na seremala. (ala. 2)

.....
.....

9. **Taja vokali inayoona na maelezo yafuatayo.** (ala. 2)

a) Vokali ya mbele, nchini

.....
.....

b) Vokali ya nyuma, juu

.....
.....

10. **Eleza matumizi ya kiambishi ‘ka’ katika sentensi ifuatayo:** (ala.2)

.....
.....

11. **Unda nomino kutokana na vintenzi hivi.** (ala. 2)

i) Onea

.....
.....

ii) Umia

.....
.....

12. **Andika kwa wingi .** (ala. 2)

Kuwepo kwa mshairi wake kulimfurahisha waziri

13. **Andika kwa usemi wa taarifa.** (ala. 2)

« Lo ! kumbe wazuri hawajazaliwa, » Omari alisema baada ya kumwona kisura huyo.

.....
.....

14. **Onyesha aina za shamirisho katika ifuatayo .** (ala. 3)

Mama alimakatia mgeni muwa kwa panga.

.....
.....

15. **Pigia mstari kirai khusishi katika sentensi ifuatayo.** (ala.1)

Bakari alikuwa miongoni mwa wanahewa.

.....
.....

16. **Kwa kutumia jedwali, changanua sentensi ifuatayo :**

(ala. 5)

Rooney aliyechaguliwa alicheza mpira kistadi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ISIMU JAMII

a) Eleza umuhimu wa sajili.

(ala. 5)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Toa sababu tano zinazowafanya watu kuchanganya ndimi wanapozungumza.

(ala.5)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

For More Free KCSE past papers visit www.freekcsepastpapers.com

.....

.....

.....

.....

.....

.....

For More Free KCSE past papers visit www.freekcsepastpapers.com